

УДК 316. 334. 55: 396

ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Студ. А.В. Богомоленко, гр. БМР1-16

Науковий керівник проф. В.В. Бугас

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання: Мета наукового дослідження - обґрунтувати доцільність врахування гендерної складової при розробці політики сільського розвитку в Україні.

Завдання – дати характеристику сучасному гендерному стану в сільській місцевості України, проаналізувати його та висвітлити головну ціль гендерної політики сільського розвитку.

Об'єкт дослідження. Предметом дослідження є гендерна політика сільського розвитку в Україні.

Методи та засоби дослідження. Методи аналізу і синтезу, системний підхід та метод спостереження.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Розкрито проблему гендерної нерівності саме в сільській місцевості, проведений аналіз гендерної статистики та обґрунтовано значення гендерної політики на всіх рівнях життєдіяльності суспільства. Результати дослідження можуть бути використані для оцінки та аналізу сучасного стану суспільства, з точки зору гендеру та для допрацювання вже існуючих програм.

Результати дослідження. У кожній державі, в будь-якому суспільстві сільське господарство є життєво необхідною галуззю народного господарства, оскільки його виробництво є найпершою умовою існування людства. Для України воно є однією з найбільших галузей національної економіки та відіграє винятково важливу роль як катализатор розвитку ринкової економіки, найголовнішим фактором якого є людина, селянин - ключова фігура сільського розвитку.

Однією з важливих проблем економічного розвитку є проблема гендеру. На сучасному етапі питання гендерної нерівності посідає не останнє місце за актуальністю. Рівність між чоловіком і жінкою – це одночасно і цінність, і привілей будь-якого суспільства, тому якщо скласти неправильну політику сільського розвитку, без урахування гендеру, то наслідки можуть не відповідати ні очікуванням чоловіків, ні жінок. Врахування потреб та інтересів представників різних статей при розробці політики, програм і бюджетів складає зміст гендерного підходу та є важливим фактором для забезпечення ефективності та дотримання рівності. При цьому слід зауважити, що саме поняття не зводиться лише до статевих відмінностей між чоловіками та жінками, воно стосується різниці соціальних ролей і моделей поведінки чоловіків і жінок в соціумі, зміненої історично та культурно. На сьогодні, жінки та чоловіки формально отримали рівні права, які суспільство прагне закріпити та розвинути, проте якість зайнятості чоловіків і жінок на ринку праці є різною, та й залишилися стереотипи «чоловічої» та «жіночої» праці (для чоловіків головні ролі – професійні та характерна інструментальна, творча, організаційна та керівна діяльність, для жінок – сімейні, та звичною є обслуговувальна, виконавча діяльність), а це завдає шкоди добробуту суспільства.

За рейтингом гендерної рівності щодо економічних можливостей для жінок, Всесвітнього економічного форуму Global Gender Gap Index, Україна посіла набагато вищу сходинку: 69-е місце у 2016 р. серед 144 країн світу. Проте в багатьох інших сферах, суттєвого прогресу досягти не вдалося, що й зумовлює низькі позиції України в

міжнародних рейтингах з гендерної рівності та значне відставання від європейських показників. Взагалі, у нашій країні жінки складають більше 50 % населення, що потребує необхідності їхнього представництва на рівні прийняття економічних рішень, адекватного цьому співвідношенню. За статистичними даними станом на 2016 рік безробіття чоловіків (10.8%) перевищує безробіття жінок (7.7%), що свідчить про вищу пристосованість жінок до соціально-економічних умов, що змінюються, адже нерідко робота є малооплачуваною, що не є стимулом для чоловіків, соціально зорієнтованих на отримання вищих, ніж у жінок доходів. Але в плані економічної активності та зайнятості населення чоловіки переважають (чоловіки - 65%, жінки – 52%). Що свідчить про те, що в Україні, як і раніше, для жінок існують реальні перепони на ринку праці, і їх коріння містяться у самій системі організації зайнятості та у проблемах, з якими стикаються жінки, прагнучи поєднати професійну діяльність з виконанням сімейних обов'язків. Сільські жінки практично не відпочивають, не піклуються про своє здоров'я, адже робота супроводжується постійним навантаженням. Вони продають надлишки продукції, які виробляють у своїх господарствах, фактично за безцінь. Зосередження на вирощуванні певної культури позбавляє багатьох достатніх засобів для існування, що змушує їх їхати в міста або за кордон, де їх чекає важка праця, повне безправ'я, сексуальне рабство. До того ж зберігається гендерний дисбаланс в оплаті праці і в кар'єрному рості.

Забезпечення гендерної рівності є питанням соціальної справедливості щодо розподілу благ і доступу до ресурсів, необхідною компонентною економічного та соціального вимірів сталого суспільного розвитку. У ХХІ ст. забезпечення гендерної рівності стало пріоритетним політичним напрямком розвитку країн світу. За українським законодавством, гендерна рівність визначається як рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Тож під рівними правами жінок і чоловіків розуміється відсутність обмежень чи привілеїв за ознакою статі; а під рівними можливостями жінок і чоловіків – рівні умови для реалізації рівних прав жінок і чоловіків. Збільшення чисельності економічно активного населення за рахунок розширення участі жінок у всіх сферах суспільства та використання потенціалу обох статей, сприяє економічному зростанню та сталому розвитку громад.

Без досягнення гендерної рівності, що має сенс з економічної, соціальної та політичної точок зору, забезпечення сталого розвитку сільської місцевості України на сьогодні представляється неможливим. Недостатня увага до цього показника є одним із недоліків формування та реалізації політики сільського розвитку. Тому головною ціллю гендерної політики сільського розвитку є досягнення розуміння переваг статей на принципах гендерної рівності та усвідомлення потреби долати гендерні стереотипи в усіх сферах життєдіяльності.

Висновки. Отже, на сьогодні проблема гендерної рівності є актуальною для всіх країн світу та в усіх його куточках. Побудувати правильну політику сільського розвитку в Україні є цілком можливо і важливо, потрібно лише прикласти зусиль. Адже, гендерна рівність має чисто економічний сенс, тому що країна, яка не використовує повною мірою потенціал усього населення, не може бути успішною економічно, а добробут населення є значно порушеним.

Ключові слова: гендер, проблема гендеру, гендерна політика, сільський розвиток, гендерна рівність.